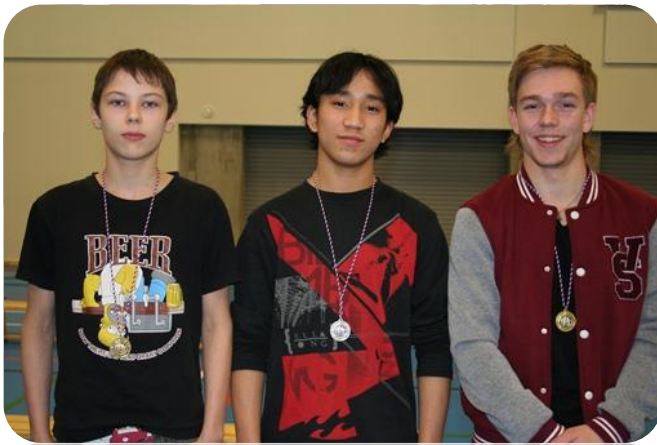

2012

Wielokulturowosc w szkole w Dalvikurbyggð

Przedmowa

Ostatnie lata przyniosły zmiany społeczniowe ze względu na zwiększenie różnorodności kulturowej i religijnej, które miały duży wpływ na szkolnictwo w Islandii. W Dalvíkurbyggð uczniowie obcego pochodzenia stanowią około 10% w społeczności uczniowskiej i około 20% w przedszkolach (dane za rok 2011). Dlatego ważnym jest aby szkoły szybko reagowały i dostosowały swoje strategie do zmieniającej się grupy uczniów. Wcześniej najważniejszym było aby ludzie przybywający do kraju przyjęli kulturę i zwyczaje wspólnoty tutaj zamieszkanej. Ideologia panująca dziś opiera się na tym, iż mieszkańcy również powinni poznać kulturę i zwyczaje osób obcego pochodzenia w celu zaspokojenia ich potrzeb. Celem każdego społeczeństwa powinno być zachęcanie do interaktywnego udziału wszystkich w budowaniu społeczności. Wiedza, mocne strony i umiejętności jednostek w społeczeństwie muszą być wycenione.

W przypadku osób, które w danym społeczeństwie są, potrafią się znaleźć i zrozumieć, dzięki interaktywnej komunikacji, korzyści płynące z różnorodności danej społeczności, dla społeczeństwa jako całości, najpierw patrzą głębiej szukając umiejętności i możliwości jednostki. Nie dlatego, że nauczyli się tolerować lub akceptować innych, ale dlatego, że rozumieją i starają się pozyskać obcych do pracy na rzecz wspólnych celów. Bez zrozumienia i woli tych, którzy przychodzą do nowej społeczności starając się „dostosować” i że jest to możliwe – ale w rzeczywistości to większość grupy zdecydowanie czy zostały przyjęte, czy nie (Guðrún Pétursdóttir, 2003).

Zróżnicowana społeczność ma na celu zwiększenie szacunku dla wszystkich różnorodnych zwyczajów i tradycji. Język jest kluczem do każdej społeczności, a najważniejszym w dostosowaniu się do społeczności islandzkiej jest, znajomość języka islandzkiego (Björk Helle Larsen ed.al, 2007).

Wyjasnienia

Uczniowie obcego pochodzenia

Kiedy mówimy o dzieciach obcego pochodzenia mamy na myśli dzieci imigrantów, osób które przybyły do Islandii na czas określony lub nie. Dzieci te są urodzone tutaj lub za granicą i jedno z rodziców lub oboje są imigrantami.

Rodzice obcego pochodzenia

Rodzicami obcego pochodzenia nazywamy rodziców, którzy są imigrantami.

Jezyk ojczysty

Jezykiem ojczystym nazywam język, w którym rodzice rozmawiają ze swoim dzieckiem. Dziecko może mieć więcej niż jeden język ojczysty.

Islandzki, jako drugi jezyk

Jesli jezykiem ojczystym dziecka jest inny jezyk niz islandzki to mowimy o jezyku islandzkim, jako drugim jezyku, bez wzgledu na to, czy jest trzecim, czwartym jezykiem dziecka.

Pracownicy szkoly/przedszkola

Kiedy mowimy o pracownikach szkoly/przedszkola mamy na mysli wyksztalconych nauczycieli, instruktorow, asystentow i pomocnikow, wielu ekspertow i wszystkich pracownikow zaangażowanych w wychowanie i ksztalcenie dzieci w szkolach i przedszkolach.

Szkola Podstawowa

Podstawowa funkcja szkoly w sprawach uczniow obcego pochodzenia jest nauka islandzkiego, jako drugiego jezyka. Znajduje to potwierdzenie w narodowym programie nauczania, ktory stanowi, ze glownym celem jest nauczanie islandzkiego, jako drugiego jezyka, ktory jest kluczem do edukacji i islandzkiego zycia spolecznego. Kladzie sie nacisk aby *islandzki, jako drugi jezyk byl nie tylko nauka jezyka lecz miedzy innymi dawal podswy do zycia w naszym spoleczenstwie*. (Program nauczania dla szkol podstawowych, 2011). Pracownicy szkoly powinni byc swiadomi o znaczeniu, jakie ma znajomosc i szkolenie jezyka wsrod tych uczniow w roznych okolicznosciach i we wszystkich dziedzinach. Rownoczesnie waznym jest by poznawac i pokazywac kulture tych uczniow i ich rodzicow, by zwiekszyc szacunek dla roznorodnych zwyczajow i tradycji. W zwiazku z powyzszym, pracownicy szkoly powinni dolozyc wszelkich staran, gdyz najwazniejsze jest dobre samopoczucie uczniow w szkole. Prawo o szkolach podstawowych stanowi, ze wszyscy uczniowie maja miec takie same warunki i mozliwosci do nauki bez wzgledu na pochodzenie, plec, zamieszkanie, klase, religie czy niepelnosprawnosć (Prawo o szkolach podstawowych nr. 91/2008).

Rozpoczecie nauki przez uczniow obcego pochodzenia

Uczniowie obcego pochodzenia sa zroznicowani o maja rozne potrzeby. Niektorzy urodzeni na Islandii, ucza sie islandzkiego razem z j.ojczystym, maja wiec od poczatku mocne podstawy w j.islandzkim. Inni rozpoczynaja nauke w przedszkolach, gdzie nauka islandzkiego jako drugiego jezyka rozpoczyna sie bardzo szybko i wielu z nich ma bardzo dobre podstawy w j.islandzkim. Sa i tacy, ktorzy rozpoczynaja nauke w szkole podstawowej, wiec nie maja zadnych podstaw.

Przyjecie

Kiedy uczen obcego pochodzenia rozpoczyna nauke w szkole podstawowej powinien miec *Handbók um móttöku nýrra nemenda sem koma erlendis frá í grunnskóla Dalvíkurbyggðar* (zob. dodatek nr 1) jesli uczen przyjechal z zagranicy. W innych przypadkach stosuje sie ogolne zasady w sprawach przyjecia do szkoly.

Program nauczania islandzkiego, jako drugiego języka

Wraz z rozpoczęciem nauki w szkole trzeba ocenić zdolności ucznia z j.islandzkiego. Uczeń obcego pochodzenia mający dobre podstawy uczy się wraz z innymi uczniami wg ogólnego programu nauczania. Uczeń ze słabszymi podstawami będzie uczył się wg programu – islandzki, jako drugi język.

Indywidualny program

Wychowawcy są odpowiedzialni za utworzenie indywidualnego programu nauczania dla uczniów obcego pochodzenia w *islandzkim, jako drugim języku*. Specjaliści od wielokulturowości i nauczyciele specjalni powinni pomóc wychowawcom przy pracy nad programem nauczania. Trzeba dołączyć do programu inne przedmioty, matematykę, angielski, biologię, naukę o społeczeństwie i inne. Ważnym jest by ocenić zdolności ucznia w poszczególnych przedmiotach i ocena ta była podstawą do indywidualnego programu nauczania. Celem jest aby uczeń mógł uczyć się wraz ze wszystkimi rówieśnikami wg jego możliwości, a jego program powiązany był z ogólnym programem klasy.

Godziny lekcyjne- islandzki jako drugi język

Uczeń uczący się islandzkiego, jako drugi język, powinien mieć jednakową liczbę godzin lekcyjnych z tego przedmiotu co pozostali z j.islandzkiego, wg ogólnego programu nauczania. Nauka może być prowadzona wraz z całą klasą, jak i na zajęciach indywidualnych. Zwrócić trzeba uwagę na zajęcia indywidualne (min. 120 min w tygodniu) szczególnie na wymowę, słuchanie i przetwarzanie informacji. W innych przedmiotach zwracać trzeba uwagę na znaczenie islandzkiego w nauce.

Wpływ relacji społecznych na język

Głównym punktem w nauce języka jest używanie j.islandzkiego zawsze i w całym życiu szkolnym (Samúel Lefever, 2010). Nie dobrze jest gdy nauka j.islandzkiego odbywa się tylko w klasie. Dlatego też pracownicy szkoły powinni brać czynny udział w życiu społecznym wszystkich uczniów i zwracać uwagę, że uczniowie uczący się islandzkiego, jako drugiego języka muszą w tym życiu zaistnieć i funkcjonować. Jest to najlepsza droga do nauki języka islandzkiego.

Inny język ojczysty niż islandzki

Podejście do innego języka ojczystego

Treba okazać szacunek i zainteresowanie do języka ojczystego każdego z uczniów. Kiedy uczeń obcego pochodzenia rozpoczyna naukę w szkole podst. pracownicy szkoły powinni dążyć wszelkimi staraniami aby ocenić jego zdolności i znajomość języka ojczystego. Dobra znajomość j.ojczystego ułatwia dzieciom przyswajanie sobie islandzkiego, jako drugiego języka i dodatkowo jednostka władająca wieloma językami jest bardzo potrzebna każdej społeczności. Znajomość j.ojczystego stanowi o tożsamości dziecka, ułatwia mu utrzymywanie kontaktów z krajem ojczystym i z własnymi rodzicami (dwa, trzy, cztery języki? http://reykjavik.is/Portaldata/1/Resources/skjol/svid/menntasvid/pdf_skjol/nyirislendingar/upplysingar/yfirforeldra/tvityngdborn/Tvityngd_born_vietnamska.pdf)

Pomoc w j. ojczystym

Trzeba pomagać uczniom w nauce j. ojczystego przez islandzki jako drugi język, jak tylko można. Najważniejsze by znaleźć drogę aby uczeń mógł kontynuować naukę j. ojczystego. Jedną drogą to uświadomienie rodzicom, jak ważna jest ich pomoc przy pracach domowych, poprzez znalezienie odpowiedników we wszystkich przedmiotach w języku ojczystym. Tak samo trzeba przypomnieć rodzicom by wspierali swoje dzieci w nauce j. ojczystego poprzez książki, specjalne ćwiczenia itd.

Pracownicy szkoły mający innym j. ojczysty

Jeżeli pracownicy szkoły mówią j. ojczystym dziecku, trzeba zwrócić się do nich o pomoc i korzystać z ich możliwości w porozumiewaniu się z uczniem by zmniejszyć różnice językowe w jak największym stopniu.

Współpraca z rodzicami

Przepływ informacji

Dobra współpraca z rodzicami kluczem w życiu szkolnym wszystkich uczniów. Szczególnie trzeba zwrócić uwagę by rodzice obcego pochodzenia otrzymywali wszystkie informacje, gdyż mogą nie znać zwyczajów, systemu itd. Są różne sposoby by ułatwić przepływ informacji, np. można stworzyć mały podręczny słownik, zawierający wyrazy, zwroty i wyrażenia dot. szkoły. Więcej na ten temat na stronach internetowych, np. : http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-3901/6353_view-2305/

Trzeba zabezpieczyć aby informacje zawsze docierały do rodziców, poprzez: tłumacza telefonicznego, dwujęzycznych pracowników lub tłumacza. Poza dobrym przepływem informacji, trzeba zwrócić uwagę rodziców, że zawsze są mile widziani w szkole. Pracownicy szkoły powinni zawsze miło, ciepło i ze zrozumieniem przyjmować rodziców, bez względu na trudności wynikające z trudnościami językowymi. Słowniki obrazowe, zdjęcia wysyłane na pocztę internetową i wiele innych mają dobry wpływ na dobrą współpracę. Badania pokazały, że nieuczestniczenie rodziców dzieci obcego pochodzenia w wydarzeniach szkolnych nie jest spowodowane ich bezinetyresownością, dlatego trzeba zwracać na to uwagę (Börkur Hansen, 2010).

Przydatne linki na temat wielokulturowości na www.allirmed.is o różnych drogach porozumienia i kontaktów pracowników szkoły z rodzicami dzieci obcego pochodzenia http://www.reykjavik.is/Portaldata/1/Resources/fjolmenningileikskola/samskiptaleidir_erl_for.pdf

Wiara

Rodzice mogą nie zgodzić się aby ich dziecko uczęszczało na lekcje o chrześcijaństwie lub religioznawstwie jeśli przedstawia prośbę ze względu na swoje poglądy religijne. Można dokonać oceny podobnych zajęć pozalekcyjnych, które są równe z programem religioznawstwa w szkole. Takie udogodnienia są zgodne z 15pkt. Prawa o szkołach podstawowych (Prawo o szkołach podstawowych nr 91/2008).

Tlumaczenia

Program nauczania mowi: *Wlasciwe tlumaczenie jest niezbedne, by zabezpieczyc, by informacje i rady dla rodzicow i uczniow dotarły do nich. Dlatego waznym jest by zawsze byl dobry dostep do tlumacza*(Program nauczania w szkolach podstawowych, 2011). Paragraf 18 prawa o szkolach podstawowych mowi: *W przypadku rodzicow, ktorzy nie mowia po islandzku lub uzywaja jezyka migowego szkola ma zapewnic pomoc tlumacza by zapewnic odpowiedni przeplyw informacji* (Prawo o szkolach podstawowych nr. 91/2008).

Trzeba zapewnic pomoc tlumacza na pierwszym spotkaniu przed przyjeciem dziecka, jak rowniez na ogolnych zebraniach rodzicow (dwa razy w roku) jesli rodzice nie mowia lub slabo mowia po islandzku. Rowniez mozna korzystac z tlumacza przez telefon jesli zajdzie taka potrzeba, w przypadku naglych wypadkow. Zachecac trzeba oboje rodzicow do brania udzialu w wywiadowniach i nie jest mile widziane gdy jeden rodzic tlumaczy drugiemu. Lepiej korzystac z pomocy uprawnionego tlumacza. W niektórych przypadkach rodzice rezygnuja z pomocy tlumacza ale trzeba zwracac uwage, ze tlumacz wzywany jest nie tylko by tlumaczyc rodzicom lecz rowniez by tlumaczyc spostrzezenia rodzicow pracownikom szkoly. Dlatego rodzice i pracownicy szkoly musza dojsc do porozumienia na ten temat.

Przydatne kwestionariusze i informacje na temat wywiadowek i tlumaczen pod ponizszym linkiem: http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-3901/6590_read-18580/6353_view-2305/

Szkola powinna wspolpracowac z przedszkolem w zwiazku z tlumaczeniami na tradycyjnych spotkaniach z rodzicami, na jesien i zaraz po Nowym roku .

Integracja spoleczna

Pomoc szkoly w integracji spolecznej

Kluczowa role w przypadku integracji spolecznej ucznia odgrywa wychowawca, przedstawiciel urzedu d/s wielokulturowosci i doradca naukowy . Jezeli uczen obcego pochodzenia rozpoczyna nauke w szkole podstawowej , wychowawca powinien postarac sie aby uczen znalazl dobre miejsce w spolecznosci klasowej. Mozna to osiagnac miedzy innymi przez stworzenie kilku grup przyjacielskich w klasie. Mozna rowniez przygotowac innych uczniow na przyjecie nowego kolegi do klasy. Dyrekcja szkoly moze rowniez postarac sie o znalezienie "przyjacielskiej" rodziny by ulatwic integracje nowej rodziny.

Nowo przybyli do spolecznosci czesto potrzebuja dodatkowych informacji i wsparcia w zagadnieniach spolecznych dot. szkoly i innych.Przykladami moga byc: zajecia pozalekcyjne, sportowe i inne, informacje na temat zwyczajow, np urodziny, siweta, dni wolne, itd. Poza tym trzeba poinformowac o wszystkich mozliwosciach i aplikacjach, np. w zwiazku ze szkola srednia, itd.

Informacje na temat zajęć w czasie wolnym

Jak powyżej, ważne jest aby uczniowie otrzymali wszystkie informacje o wsparciu jakim dysponuje szkoła i lokalna społeczność. Doradca naukowy stale współpracuje z Domem kultury i przedstawicielem gminy d/s sportu i zajęć pozalekcyjnych w związku z przekazywaniem informacji na te tematy. Ważnym jest dla ucznia aby wychowawca i ci przedstawiciele wspierali go i naklaniali do działania w sferze społecznej. Doradca naukowy powinien również rozmawiec z uczniem na temat jego potrzeb i osiągnięć w nauce, przyszłości i sposobach osiągnięcia założonych celów.

Rekreacja, czas wolny

Wskazać trzeba rodzinom obcego pochodzenia możliwości zajęć pozalekcyjnych. Daje to uczniom możliwość lepszego poznania się, wspólnej zabawy, używania nowego języka a co za tym idzie współnależności do grupy. Udział w takich zajęciach ułatwia uczniom integrację w nowej społeczności. Pracownicy domu kultury powinni wiedzieć o znaczeniu znajomości języka i starać się aby uczniowie szlifowali język.

Wielokulturowe akcenty w szkole

Stosunek do różnorodności kulturowej

Ważnym jest aby szkoła odnosiła się do wszystkich uczniów z szacunkiem, entuzjazmem i otwartością. Nie mówimy tu tylko o kulturze kraju ojczystego ale również o naszej kulturze i kulturze, która dzieci wynoszą z domu. Nauczyciel powinien być świadomy różnorodnej kultury w szkole uważając żeby nie odbywało się to tylko na specjalną okoliczność, np. dzień wielokulturowy, ale przez cały okrągły rok. Przykładem może być świadomość o różnorodnym programie nauczania o kulturze, zmiana zasad nauczania w związku z różnorodnością kulturową, kultura domowa, żywieniowa, muzyka itd. Należy zwracać szczególną uwagę jeśli pracujemy z różnymi kulturami aby nie pogłębiały się różnice pomiędzy poszczególnymi grupami kulturowymi. Przykładem może być nauka o przyzwyczajeniach żywieniowych poszczególnych społeczeństw, strojach ludowych itp.

Integracja

Jednostronna integracja ucznia w społeczność uczniowską nie jest niczym dobrym i zwiększa: prawdopodobieństwo negatywnej identyfikacji, zaprzeczenie przynależności kulturowej, negatywne nastawienie do zmian etnicznych w jednorodnym społeczeństwie. Ważnym jest żeby społeczność szkolna integrowała się zgodnie z potrzebami ucznia i zmieniała w różnych okolicznościach, np. jeśli uczniów obcego pochodzenia przybywa. Powinien być położony nacisk na obustronną integrację, tak ze strony ucznia i jego potrzeb, jak i całej społeczności szkolnej.

Edukacja wielokulturowa

Personel szkoły powinien systematycznie dbać i pracować w celu wyeliminowania rasizmu i stworzenia przyjaznych warunków kształcenia dla wszystkich uczniów. Szkoła powinna skupić się na metodach

wspierających wielokulturowe nauczanie i zwiakszaniu mozliwosci mieszanych grup kulturowych we wspolnej pracy. Przykladami takich metod sa: CLIM, PALS og Byrjendalæsi.

Kwalifikacje

W programie rozwijania swoich kwalifikacji nauczyciele moga i powinni zapoznac sie i poglebiac wiedze na temat tych i im podobnych metod. Koniecznym jest systematyczne, coroczne doksztalcenie dla pracownikow szkolu w zakresie wielokulturowosci, rasizmu i nauki islandzkiego, jako drugiego jezyka. Nalezy zwracac uwage na dyskurs z uczniami obcego pochodzenia i zapewnic odpowiednie sformulowania na kazdym miejscu w szkole.

Wsparcie w nauce jezyka ojczystego

Trzeba demonstrowac zainteresowanie i poszanowanie dla j.oczystego wszystkich uczniow. Trzeba wspierac nauke j.oczystego przez islandzki, jako drugi jezyk, gdyz dobra znajomosc j.oczystego pomaga w nauce nowego jezyka (Samúel Lefever, 2010). Waznym jest by nauczyciele pomagali w szukaniu mozliwosci nauki i cwiczenia j.oczystego, np. poprzez wspieranie rodzicow w pomocy swoim dzieciom .

Korzystnym jest, gdy pracownicy szkoly pochodzaca z roznych grup spolecznych, odzwieczdlajac tym samym roznorodnosc spoleczna w populacji uczniow (Hanna Ragnarsdóttir, 2010). Dyrekcja szkoly powinna byc swiadoma tych trendow i zatrudniac wykwalifikowanych pracownikow z roznych srodowisk, o roznych specjalizacjach i kulturze. Wazne jest, ze uczniowie nalezacy do mniejszosci moga doswiedzyc roznorodnosc w srodowisku nauczycieli.

Wszyscy razem

Nie powinno sie zdazyc by kazdy z nauczycieli inaczej, wg innych zasad zajmowal sie uczniem obcego pochodzenia. Wazne jest by wszyscy pracownicy szkoly pracowali wg jednego planu, byli dobrze poinformowani, czujni i krytyczni, mieli swiadomosc na wdrazanie rownosc, wyeliminowanie uprzedzen i dyskryminacji w systemie szkolnym i zeby wszyscy uczniowie otrzymywali edukacje, ktorej potrzebuja . W ten sposob zwiakszy sie prawdopodobienstwo, wszyscy w szkole beda czuli sie dobrze, dzieki czemu osiagna sukces.

Przedszkole

Przyjecie dzieci obcego pochodzenia do przedszkola

Pierwsze spotkanie

Zanim dziecko rozpocznie nauke w przedszkolu rodzice przychodza na pierwsza rozmowe, ktora dotyczy wszystkich podstawowych rzeczy zwiazanych z praca przedszkola.

Dane, ktore musza byc dostarczone

Na pierwszej rozmowie rodzice otrzymują wszystkie informacje dotyczące pobytu dziecka w przedszkolu. Ponadto rodzice obcego pochodzenia otrzymują przetłumaczone informacje np. o znaczeniu j. ojczystego słowniczek obrazowy, podstawowe zwroty i wyrażenia, plan zajęć i inne.

Adaptacja

Wszystkie dzieci rozpoczynające naukę w przedszkolach Dalvíkurbyggðar przechodzą okres adaptacji. W tym okresie rodzice są uczestnikami życia w przedszkolach. Zajmują się swoimi dziećmi, dają im jeść, bawią się i in. Metoda ta opiera się między innymi na zaszczepieniu swoim dzieciom bezpieczeństwa, ciekawości i dobrych emocji w tej nowej sytuacji. Ponieważ rodzice biorą czynny udział w codziennych zajęciach przedszkola, są spokojni o swoje dzieci, poznają personel dają dzieciom poczucie bezpieczeństwa i ułatwiają okres asymilacji.

Adaptacja trwa 3 dni i przez te dni rodzice przebywają z dzieckiem w przedszkolu. Pierwszego dnia jest to około 2 godzin, przez następne dwa spędzają wspólnie cały dzień w przedszkolu. Czwartego dnia rodzice przyprowadzają dziecko, żegnają się i zostawiają dziecko na uzgodniony wcześniej czas.

Zasady i etykieta

Pierwsza rozmowa obejmuje główne zasady i etykiety związane z islandzką kulturą. Jest zbyt dużo informacji, jak na jeden raz dlatego ważnym jest, by pracownicy byli czujni i informowali rodziców na bieżąco w ciągu roku żeby nie doprowadzić do dezinformacji. Na przykład w przypadku:

- ubrania
- planu zajęć
- dni wolnych

- choroby i wolnych dni
- strony internetowej i informacji na niej (środa popielcowa, zimowe zawody, wycieczki, kawa dla rodziców adwentu i innych.)
- urodzinach. tradycji/regulach

Współpraca z rodzicami

Rodzice

Rodziny dziecka są różne, ich struktura, kultura i wartości. Program nauczania w przedszkolach na 2011 mówi:

Dobre samopoczucie dziecka w przedszkolu jest związane z opieką w domu rodzinnym. Poglądy rodziców i ich wkład w pracę przedszkola jest ważnym aspektem w dobrym samopoczuciu dziecka. Kiedy dzieci rozpoczynają swoją naukę w przedszkolu, przedszkole i rodzice muszą stworzyć podstawy do współpracy

bo opieka i dobro dziecka jest najwazniejsze. Nauczyciele i inni pracownicy przedszkoli musza stosowac rozne metody by dostosowac sie do roznorodnosci rodzin i ich dzieci. Wspolpraca przedszkola z rodzicami powinna byc oparta na zrozumieniu i szacunku wzgledem siebie. (Program nauczania w przedszkolach, 2011).

Zwracac trzeba szczegolna uwage na poszanowanie roznorodnosci i wartosci w rodzinie. Jesli wartosci kulturowe w rodzinie i w przedszkolu nie pokrywaja sie, trzeba rozwiazac ten problem w formie obustronnego dialogu by uniknac nieporozumien i uprzedzen. Dzieci, ktore przychodza do przedszkola sa ukszaltowane przez swoje otoczenie, a wiec przez dom i rodzine. Im wieksze sa roznice w formie wychowania tym dluzej dzieci przystosowuja sie do nowego otoczenia. Zawsze trzeba miec na pierwszym planie interes dziecka i pamietac, ze rodzice zawsze chca dla swoich dzieci jak najlepiej.

Informacja i komunikacja

Program nauczania w przedszkolach z r. 2011 mowi:

W paragrafie 9 prawa o przedszkolach z r.2008 o rodzicach:

- *Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym powinni reprezentowac interesy swoich dzieci. Powinni scisle konsultowac i monitorowac edukacje swoich dzieci i przekazywac informacje, ktore moga byc istotne dla przedszkola i dobra dzieci. Rodzice maja rowniez prawo do informacji o statusie swoich dzieci.*
- *W przypadku rodzicow, ktorzy nie mowia po islandzku lub posluguja sie jezykiem migowym przedszkole zobowiazane jest do tlumaczaenia informacji dot. najistotniejszych kwesti tego artykulu (Program nauczania w przedszkolach, 2011).*

Trzeba zaoferowac pomoc tlumacza przy rozmowie wstepnej oraz innych spotkan wedle potrzeb. W niektórych przypadkach rodzice rezygnuja z pomocy tlumacza ale trzeba zwracac uwage, ze tlumacz wzywany jest nie tylko by tlumaczyc rodzicom lecz rowniez by tlumaczyc spostrzezenia rodzicow pracownikom przedszkola. Dlatego rodzice i pracownicy szkoly musza dojsc do porozumienia na ten temat.

Przydatne kwestionariusze i informacje na temat wywiadowek i tlumaczen pod ponizszym linkiem:

http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-3806/6354_view-2327/ (informacja w wielu jezykach) i http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-2332/4197_view-66/ (o tlumaczeniach)

W codziennej komunikacji personel przedszkola moze na rozne sposoby informowac rodzicow , poprzez bezposrednia rozmowe ,pokazywaniem zdjec i obrazkow, przy pomocy tlumaczonych zwrotow .

Na tej stronie mozna znalezc wiele zwrotow i wyrazen w wielu jezykach:

http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-3806/6354_view-2326/

Zwiazek rodzicow i Rada rodzicow

Trzeba przedstawić rodzicom zwiasek i rade rodzicow i zachecic ich do pracy w nich. Waznym jest by glos rodzicow obcego pochodzenia byl slyszalny na zebraniach i spotkaniach rodzicielskich. Dyrektor przedszkola jest odpowiedzialny za przekazanie takich informacji.

Kwestie religijne i kulturowe

Rodzice maja mozliwosc odmowy udzialu dzieci w zajeciach o charakterze religijnym z powodu wiary. Przedszkole spelnia prosby rodzicow w tym zakresie.

Ksiazka informacyjna

Trzeba stworzyc podreczna ksiazeczke informacyjna tlumaczona na inne jezyki dla rodzicow obcego pochodzenia, ktorzy nie znaja jezyka islandzkiego.

Wielokulturowe akcenty w przedszkolach

Materialy wielokulturowe

Kazde z przedszkoli musi znalezc wlasna droge do korzystania z materialow wielokulturowych. Przyklady:

- Zdjecia i ksiazki o roznym typach rodzin, osobach z roznym srodowisk, roznym miejscach pracy i roznego zycia.
- muzyka moze dac okazje do refleksji nad roznorodnym srodowiskiem dzieci i pracownikow.
- rozne mozliwosci zeby uslyszec i zobaczyc inny jezyk, pisownie i znaki j. migowego.
- mozliwosc uzycia roznym materialow i kolorow w sztuce (odmienny kolor skory).
- lalki, ktore pokazuja roznorodnosc ludzi obu plci i roznym kolorow skory.
- inne gry i zabawy pokazujace roznorodnosc wielokulturowa bez stereotypow.

- pokazanie roznorodnosc jezykow w przedszkolu.
- mapa Islandii (Fríða Bjarney Jónsdóttir, 2011).

- wiecej informacji o pomocy w tej dziedzinie mozna znalezc na stronie allirmed.is.

Przy zakupach trzeba pamietac zeby kupowac materialy wspierajace ksztalcenie wielokulturowe.

Podejscie

W pracy przedszkola, zarowno wsrod dzieci, jak i personelu trzeba skupic sie na promowaniu otwartosci, rownosc, praw czlowieka i zrozumienia roznorodnosc kulturowej . W czasie edukacji personelu trzeba zwrocic na to szczegolna uwage.

Tlumaczenia

Rozne informacje dotyczace pracy przedszkola trzeba przetlumaczyc na inne jezyki i uzywac przy wspolpracy z rodzicami.

Proces

Stymulacija

Jednym z głównych zadań przedszkola jest zapewnienie systematycznego szkolenia językowego (Prawo o przedszkolach, 2008). Dzieci obcego pochodzenia często uczą się więcej niż jednego języka i przedszkole odgrywa kluczową rolę w stymulacji języka islandzkiego. Pracownicy przedszkola muszą monitorować znajomość i postępy dzieci w zakresie nauki języka, szczególnie dzieci obcego pochodzenia. Nie jest niczym dziwnym, że dziecko, które uczy się więcej niż jednego języka jednocześnie, później zaczyna mówić. Dzieci, które dłużej nie mówią powinny otrzymać dodatkową pomoc poprzez gry i zabawy w codziennym życiu w przedszkolu.

Informacje na temat dwujęzyczności, islandzkim jako drugim językiem można znaleźć na stronie:

http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-2332/4197_view-52/

Znaczenie ksiazek

Czytanie książek ma wielki wpływ na rozwój języka. Pracownicy przedszkola powinni dać jasno do zrozumienia rodzicom, że czytanie ma wielki wpływ na naukę islandzkiego, jak i innego ojczystego. Trzeba nakłaniać rodziców do czytania swoim dzieciom.

Jezyk ojczysty

W przedszkolu szanuje się język ojczysty wszystkich dzieci, pokazuje się zainteresowanie i informuje się rodziców o znaczeniu j. ojczystego w rozwoju dziecka. Nauczyciele powinni nakłaniać rodziców do używania mowy ojczystej i doradzić w jaki sposób to robić.

Integracja społeczna

Stosunki społeczne

Kiedy dziecko zaczyna przedszkole należy zwrócić uwagę na kontekst społeczny i wspierać go do zabawy z innymi dziećmi. Dotyczy to wszystkich dzieci, zarówno urodzonych w kraju, jak i obcego pochodzenia. Dla dzieci, które nie znają j. islandzkiego potrzebna jest pomoc pracowników aby być pomostem między dziećmi posługującymi się różnymi językami. Dobrze jest pamiętać, że najpierw pojawia się interakcja, potem słowa, tak więc można znaleźć wspólny język nie znając języka. Trzeba używać zdjęć dzieci z podpisami, aby dziecko jak najszybciej nauczyło się imion i nazw. Dobrze gdy nauczyciel często wymawia imię dziecka łącznie z reakcją ruchową w jego kierunku, gdyż inne dzieci też szybko reagują na takie zachowanie.

Zajecia sportowe i rekreacyjne poza przedszkolem

Na wywiadówkach trzeba przedstawić rodzicom obcego pochodzenia, jakie są możliwości w gminie w zakresie zajęć sportowych i pozalekcyjnych.

Ilość dzieci obcego pochodzenia w przedszkolach

Dodatkowe wsparcie

Jeśli odsetek dzieci obcego pochodzenia przekracza 20% w przedszkolu lub jakimś jego dziale, trzeba przewidzieć szczególne środki, jeśli zachodzi taka potrzeba. Doradca naukowy i dyrekcja przedszkola opracowują wspólnie plan i zakres pracy w przedszkolu. Tymimi środkami może być większy nacisk na naukę i rozwój języka, poświęcenie większej ilości czasu na współpracę z rodzicami, jak i wiele innych. W rozwoju mowy u dzieci obcego pochodzenia ważnym jest aby mieścić grupy dzieci różnorodnie zaawansowane w języku islandzkim.

Wykaz źródeł

Program nauczania w szkołach podstawowych. (2011). Sótt 5. janúar 2012 af <http://www.menntamalaraduneyti.is/utgefid-efni/namskrar/nr/3953>

Program nauczania w przedszkolach. (2011). Sótt 5. janúar 2012 af <http://www.menntamalaraduneyti.is/utgefid-efni/namskrar/nr/3952>

Björk Helle Larsen. (2007). Íslenskur veruleiki, samfélag og skóli. Í Hanna Ragnarsdóttir, Elsa Sigríður Jónsdóttir og Magnús Þorkell Bernharðsson (ritstjórar) *Fjölmennung á Íslandi* (bls. 151-184), Reykjavík: Rannsóknarstofa í fjölmennungarfræðum KHÍ Háskólaútgáfan.

Börkur Hansen og Hanna Ragnarsdóttir (2010). Fjölmennung og þróun skóla. Í Hanna Ragnarsdóttir og Sigríður Jónsdóttir (ritstjórar) *Fjölmennung og skólustarf* (bls. 17-38), Reykjavík: Rannsóknarstofa í fjölmennungarfræðum og Háskólaútgáfan.

Fríða Bjarney Jónsdóttir. (2011). „Allt sem þú þorir ekki að tala um verða fordómar seinna meir“: rýnt í hlutverk leikskólakennara með fjölbreyttum barnahópi. M.ed. ritgerð: Háskóli Íslands, Menntavísindasvið, Reykjavík.

Guðrún Pétursdóttir (2003). *Allir geta eitthvað, enginn getur allt*. Reykjavík: Hólar.

Hanna Ragnarsdóttir (2010). *Fjölbreyttir kennarahópar og fjölbreyttir nemendahópar*. Netla. Sótt 6. febrúar af <http://netla.khi.is/menntakvika2010/012.pdf>

Lög um grunnskóla nr.91/2008

Lög um leikskóla nr. 90/2008

Samúel Lefever og Inga Karlsdóttir. (2010) Kennslufræði annars máls. Í Hanna Ragnarsdóttir og Elsa Sigríður Jónsdóttir (ritstjórar) *Fjölmennig og skólastarf* (bls. 109-130), Reykjavík: Rannsóknarstofa í fjölmenningsfræðum og Háskólaútgáfan.

Tvö, þrjú, fjögur tungumál? Spurningar og svör fyrir fjöltungdar fjölskyldur. (2006) Sótt 6. febrúar 2012 af:http://reykjavik.is/Portaldata/1/Resources/skjol/svid/menntasvid/pdf_skjol/nyirislendingar/upplýsing_arfyrirforeldra/tvityngdborn/Tvityngd_born_vietnamska.pdf)